

Număr de înregistrare 70 / 26.01.2021

Către: **Autoritatea Națională pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, Copii și Adopții (ANDPDCA)**
B-dul Ghe. Magheru nr.7, Sector 1, București, cod poștal 010322

În atenția: **Doamnei Președinte, Maria Mădălina TURZA**

Ref. *Redeschiderea unităților de învățământ special*

Stimată doamnă președinte Maria Mădălina TURZA,

Subscrisele,

- 1. ASOCIAȚIA HELP AUTISM**, persoană juridică română, cu sediul în București, str.Diligenței, nr.13, camera 1, Sector 3, înregistrată în Registrul asociațiilor și fundațiilor sub nr. 22/02.03.2010, în baza Încheierii nr. 25 din 12.02.2010 a Judecătoriei Sector 3 București, CUI 26590428,
- 2. Rețeaua organizațiilor în autism RO-TSA**, ce înglobează 86 de ONG-uri care activează în domeniul autismului,
- 3. FEDRA**, Federația pentru Drepturile și Resursele pentru Persoanele cu Tulburări în Spectrul Autism,

reprezentate legal de **Daniela BOLOLOI**, în calitate de președinte Asociația Help Autism și Rețeaua organizațiilor în autism RO-TSA, și **Gabriela PLOPEANU**, în calitate de președinte FEDRA,

Având în vedere prevederile Legii educației naționale nr.1/2011 și cele ale Regulamentului din 2011 de organizare și funcționare a învățământului special și special integrat aprobat prin Ordinul Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului nr. 5573/2011 (denumit în continuare *Regulament*),

Ținând cont că măsurile restrictive de drepturi pot fi dispuse numai cu respectarea principiului egalității de tratament juridic pentru situații identice sau comparabile, obligație consacrată prin Legea nr.55/2020 privind unele măsuri pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei de COVID-19,

Pentru respectarea *dreptului fundamental la educație* al copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES), pentru realizarea efectivă a acestuia în baza *principiilor echității și egalității de șanse*, drept garantat de art.32 din Constituția României, dar și de art.23 și art.28 alin.(1) din Convenția din 1989 cu privire la drepturile copilului și art.24 din Convenția din 2017 privind drepturile persoanelor cu dizabilități,

În temeiul disp.art.2 OG nr.27/2002 privind reglementarea activității de soluționare a petițiilor, formulăm prezenta

**SOLICITARE de susținere a petiției cu numărul 68 din data de 26.01.2021, transmisă către
GUVERNUL ROMÂNIEI, în atenția domnului prim-ministru, Florin CÎȚU și MINISTERUL
EDUCAȚIEI NAȚIONALE, în atenția domnului ministru, Sorin CÎMPEANU,**

prin care solicităm

- **exceptarea unităților de învățământ special de la măsura suspendării activităților care impun prezența fizică a antepreșcolarilor, preșcolarilor și elevilor în unitățile de învățământ și continuarea activităților didactice în sistem on-line pentru următoarele considerente:**

1. Școlarizarea copiilor cu CES presupune, pe lângă activitățile de predare-învățare și activitățile de terapie (terapie educațională complexă și integrată și terapii specifice de corectare și compensare).

Scopul educației speciale, reglementat expres prin art.15 din Regulament este învățarea, educarea, reabilitarea, recuperarea, adaptarea și integrarea școlară, profesională și socială a copiilor/elevilor/tinerilor cu CES sau cu alte tipuri de cerințe educaționale.

În vederea aducerii la îndeplinire a acestui obiectiv, dispozițiile legale prevăd accesul copiilor cu CES, pe timpul școlarizării, la toate resursele educaționale și de reabilitare/recuperare psihointelectuală, medicală și socială, la alte servicii de intervenție specifice, necesare și disponibile în comunitate sau în unități specializate, inclusiv în cele de învățământ special și special integrat (art.19 din Regulament)

De asemenea, potrivit art.29 din același act normativ, copiii/elevii cu CES școlarizați prin formele de învățământ special integrat beneficiază de toate drepturile stipulate de legislația în vigoare privind protecția specială a copilului, precum și de programe de compensare, recuperare, reabilitare, terapie din învățământul special, care au ca finalitate reabilitarea și integrarea școlară și socială.

În același sens este reglementată obligatia inspectoratelor școlare ca, în cooperare cu autoritățile administrației publice locale, să asigure condițiile necesare ca elevii cu CES să frecventeze cursurile preșcolare, primare și gimnaziale [...] cu satisfacerea cerințelor de educație adaptată și de intervenție specifică prin reabilitare/recuperare prin acordarea tuturor serviciilor de sprijin și de asistență educațională. (art.47 alin.(1) din Regulament).

Procesul de învățământ de educație specială și specială integrată se realizează prin lecții [...] și activități de intervenție specifică, de reabilitare/recuperare, desfășurate de profesori specialiști în cabinete special amenajate (art.64 din Regulament).

Activitatea instructiv-educativă din învățământul special se compune din activitățile de predare-învățare și activitățile de terapie (terapie educațională complexă și integrată și terapii specifice de corectare și compensare) (art.70 alin.(2) din Regulament).

2. Desfășurarea activității didactice în sistemul on-line privează copiii și elevii cu CES de accesul la activitățile de intervenție specifică și la terapiile de reabilitare/recuperare, ca parte a dreptului fundamental la educație

Preocupat de asigurarea accesului egal la educație, legiuitorul a consacrat, prin art.39 alin.(2) din Legea nr.55/2020 privind unele măsuri pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei de COVID-19 obligația inspectoratelor școlare/inspectoratul școlar al municipiului București și unităților de învățământ preuniversitar de a asigura resursele educaționale pentru elevii care nu au acces la tehnologie, în conformitate cu instrucțiunile ministrului educației și cercetării.

În vederea aducerii la îndeplinire a acestei obligații, singurele măsuri avute în vedere de organele competente s-au circumscris asigurării accesului la tehnologie.

Niciuna dintre măsurile adoptate nu au avut în vedere asigurarea intervențiilor de reabilitare/recuperare psihointelectuală, medicală și socială și a altor servicii de intervenție specifice, indispensabile copiilor/elevilor cu CES.

Pe de-o parte, multe dintre aceste intervenții sunt incompatibile cu sistemul on-line. Pe de altă parte, problema resurselor tehnologice a fost dublată de **lipsa pregătirii cadrelor didactice necesare desfășurării programelor educaționale și de reabilitare prin mijloace de comunicare la distanță**, afectând ireversibil dezvoltarea copiilor cu CES.

Este de necontestat că întreruperea, chiar și temporară, a terapiilor în cazul copiilor cu CES are drept consecință regresul beneficiarilor, pierderea progreselor cognitive și comportamentale obținute prin ani mulți de terapie.

3. Expunerea la tehnologie în cazul copiilor cu dizabilități mintale este deseori mai dăunătoare decât întreruperea procesului educațional

Numeroase studii confirmă efectele negative ale utilizării îndelungate a dispozitivelor electronice asupra sănătății mintale. Desfășurarea activităților didactice în sistem on-line nu este o soluție pentru toți copiii/elevii, mulți dintre cei cu dizabilități mintale sau tulburări din spectrul autist (TSA) prezentând deficiențe ce pot fi agravate de expunerea la tehnologie.

4. Peste 50% dintre părinții copiilor cu CES¹ au declarat că nu participă sau participă numai parțial, la activități didactice în sistem on-line, ceea ce dovedește faptul că școala on-line a eșuat în privința copiilor/elevilor cu CES.

Asociația Help Autism a realizat în perioada noiembrie 2020 – ianuarie 2021 un studiu în rândul părinților copiilor cu TSA / CES în cadrul proiectului “Acces la educație online pentru copiii cu

¹ participanți la un studiu efectuat de Asociația Help Autism în cadrul proiectului proiectului “Acces la educație online pentru copiii cu mișci aparte” cu finanțare prin programul Active Citizens Fund

minți aparte.” Proiectul este derulat cu sprijinul financiar Active Citizens Fund România, program finanțat de Islanda, Liechtenstein și Norvegia prin Granturile SEE 2014-2021. Scopul proiectului este creșterea accesului la educația la distanță pentru copiii cu TSA / CES.

210 părinți la nivel național au completat formularul ce face parte din studiu, ai căror copii sunt atât preșcolari (44.3%) cât și elevi în ciclurile primar, gimnazial (49.5%) și liceal (6.2%), dintre care 17.5% sunt încadrați în învățământul special.

În perioada martie – iuni 2020, doar 37.1% au participat la activitățile online, iar în perioada octombrie 2020 – ianuarie 2021, 50% dintre ei participă doar la unele activități (19%) sau deloc (31%).

La întrebarea “Considerați că activitățile de educație la distanță/ online propuse de cadrele didactice au produs efecte de învățare/achiziții cognitive la copilul dv.?” 40.5% dintre părinți au răspuns că “În mică măsură”, pe când 20.5% au spus că “Deloc”.

84.8% dintre părinți susțin că educația la distanță/online pentru copilul lor nu este deloc potrivită, 60.5% dintre ei alegând să bifeze dintre variantele de educație (offline, online sau hibrid), școala offline (în instituțiile școlare), cu respectarea normelor de protecție.

Redăm mai jos câteva comentarii ale părinților respondenți cu privire la situația educației online:

- “Face logopedie la școala lui dar merge greu, norocul nostru este că facem terapie la domiciliu și asta îl ține pe linia de plutire, vă spun sincer.”
- “Nu participă activ (nu aude, nu vorbește, privește rar spre ecran), eu ca părinte fac lecții cu el, urmărind programa școlară, adaptată nevoilor și nivelului lui! Camera video stă deschisă iar d-na dirigintă mă îndrumă....”
- “Nu este tocmai modalitatea bună prin care copilul poate învăța, de socializare nu mai spun nimic.”
- “Se plictisește repede și începe să facă tantrum dacă lecția durează mai mult de 15-20 min.”

5. Efectivele grupelor și claselor de învățământ special sunt reduse, în medie 4-6 copii/elevi, astfel că riscurile epidemiologice sunt minime.

În ultimul studiu publicat de World Health Organization (OMS) în data de 21 octombrie 2020, intitulat *What we know about COVID-19 transmission in schools*, sunt prezentate 4 studii de seroprevalență realizate în Geneva, UK, Coreea de Sud și Israel care concluzionează că nu există dovezi ale creșterii numărului de cazuri de persoane infectate în momentul în care au fost deschise școlile, nu au existat focare în școli, dacă au fost luate măsurile corespunzătoare de igienă și de distanțare.

În același sens, studiul publicat de American Academy of Pediatrics la data de 17 ianuarie 2021, intitulat *Incidence and Secondary Transmission of SARS-CoV-2 Infections in Schools*, după analizarea situației în 11 districte școlare din Carolina de Nord, districte ce însumează peste 100.000 elevi și profesori, a demonstrat că respectarea strictă a măsurilor de igienă, purtarea

măștii și aerisirea sau ore în aer liber, în paralel cu testarea frecventă, au făcut ca școlile să fie cel mai sigur loc într-o comunitate americană.²

Potrivit art.59 din Regulament, efectivele grupelor și claselor de învățământ special (în grupe/clase de grădiniță ori școală specială sau în clase/grupe speciale din unități școlare obișnuite) sunt:

- a) efectivele grupelor/claselor de copii/elevi cu deficiențe moderate sau ușoare sunt de 8-12 copii/elevi, atât în unitățile de învățământ special, cât și în școlile integratoare;
- b) efectivele grupelor/claselor speciale constituite din copii/elevi cu deficiențe severe, profunde și multiple sunt de 4-6 copii/elevi;
- c) efectivele grupelor/claselor speciale constituite din copii/elevi cu deficiențe senzoriale asociate (surdocecitate) sau cu deficiențe senzoriale asociate cu alte tipuri de deficiențe sunt de 2-4 copii/elevi;

În acest context, în unitățile de învățământ special poate fi asigurată respectarea măsurilor de siguranță sanitară și de combatere a riscurilor epidemiologice pentru copii/elevi și echipa multidisciplinară implicată în educarea copiilor cu CES.

6. Situația copiilor cu cerințe speciale obligă statul să adopte măsuri speciale în asigurarea accesului la dreptul fundamental la educație

În jurisprudența Curții constituționale³, dar și în practica Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării⁴ s-a statuat că există o obligativitate constituțională a statului de a implementa acțiuni pozitive în sprijinul categoriilor de persoane care sunt pe o poziție de inegalitate cu majoritatea din cauza unor motive obiective, în scopul de a asigura acestora exercitarea drepturilor fundamentale ale omului (obligație desprinsă din definiția egalității între cetățeni prevăzută de art.4 alin.(2) și egalității în drepturi din art. 16 alin. (1), art.50 din Constituție).

În aplicarea art. 14 din CEDO, care consacră exercitarea drepturilor și libertăților fundamentale fără discriminare, în jurisprudența sa, Curtea subliniază faptul că Statele pot avea obligații pozitive în conformitate cu art.14.

**

Pentru toate aceste argumente apreciem că singura modalitate prin care copiilor cu CES le poate fi asigurat dreptul efectiv la educație este prezența fizică a acestora în unitățile de învățământ special.

Principiul echității și principiul egalității de șanse, reglementate prin norme de drept internațional și transpuse în Legea nr.1/2011 a educației naționale, reclamă adoptarea de măsuri pentru exceptarea unităților de învățământ special și a copiilor/elevilor cu CES de la măsura suspendării activităților care impun prezența fizică a antepreșcolarilor, preșcolarilor și elevilor în unitățile de învățământ și continuarea activităților didactice în sistem on-line.

² <https://pediatrics.aappublications.org/content/pediatrics/early/2021/01/06/peds.2020-048090.full.pdf>

³ Decizia nr.312/2001, M.Of.nr.99/2002; Decizia nr.82/2002, M.Of.nr.261/2002.

⁴ Hotărârea nr.202 din 26.02.2020, dosar nr.520/2019.

Măsura este absolut necesară pentru exercitarea efectivă a dreptului la educație, în caz contrar, accesul la educație rămâne iluzoriu, răpind copiilor cu CES orice șansă de integrare socială și dezvoltare individuală, precum și de a se bucura pe deplin de drepturile și libertățile fundamentale ale omului.

Cu stimă,

Asociația Help Autism
Rețeaua organizațiilor în autism ROTSA

prin Daniela BOLOLOI
daniela.bololoi@helpautism.ro
0727 228 551

FEDRA — Federația pentru Drepturi și
Resurse pentru Persoanele cu Tulburări
în Spectrul Autist

prin Gabriela PLOPEANU
fedra.autism@gmail.com
0723 673 418

Precizăm că Rețeaua RO TSA (<http://paca.helpautism.ro/>) a fost creată în cadrul proiectului „Creșterea implicării ONG-urilor și partenerilor sociali în promovarea politicilor publice alternative pentru copiii cu TSA (ONGPP)”, proiect SIPOCA 313/110709 finanțat din Fondul Social European (FSE) prin Programul Operațional Capacitate Administrativă (POCA). Proiectul este derulat de Asociația Help Autism. Rețeaua este organizată la nivel național și este compusă din 80 de ONG-uri care activează în domeniul autismului, în scopul *elaborării de politici publice alternative în domeniul furnizării serviciilor specializate integrate adresate copiilor cu tulburări din spectrul autist și familiilor acestora*, și este constituită din:

Asociația Help Autism București,
Asociația Autism Voice București,
Asociația „New Odyssey” București,
Asociația pentru Terapie Umanist Comportamentală „Sunt Special” București,
Asociația Pentru Ajutorarea Copiilor cu Autism din România „Horia Moțoi”, București, Asociația Persoanelor cu Dizabilități Gavriil, Pantelimon, Jud Ilfov
Asociația Română de Terapii în Autism și ADHD, București
Asociația Prietenia Pantelimon, Jud. Ilfov
Fundația Alpha Transilvană, Târgu Mureș, Jud. Mureș
Asociația „Prosperitas Vitae” Sânmartin, Miercurea Ciuc, Jud. Harghita
Asociația „Aut Help” Miercurea Ciuc, Jud. Harghita
Asociația „Uite Cum Cresc” Brașov, Jud. Brașov
Asociația „Albert Și Zâmbete” Brașov, Jud. Brașov
Asociația DICTA Brașov, Jud. Brașov
Asociația „Rază de Speranță” Brașov, Jud. Brașov
Asociația „Mind Aut” Sfântu Gheorghe, Jud. Covasna
Asociația Raul Cosmin Pentru Copii Și Tineri Cu Dizabilități, Cugir, Jud. Alba
Asociația „Îți Arăt Că Pot”, Iași, Jud. Iași
Asociația „Zbor De Fluturi”, Iași, Jud. Iași
Asociația „Surasul Albastru”, Iași, Jud. Iași
Asociația „Papillon Clinique”, Bacău, Jud. Bacău
Asociația „Suflete Albastre”, Botoșani, Jud. Botoșani

Asociația Părinților Copiilor Cu Autism Din Județul Botoșani, Jud. Botoșani
Asociația De Sprijinire A Persoanelor cu Autism, Suceava (A.S.P.A.), Jud. Suceava
Asociația Blijdorp România, Jud. Suceava
Asociația „Dog Assist”, Cluj-Napoca, Jud Cluj
Asociația „Autism Transilvania”, Cluj-Napoca, Jud. Cluj
Asociația Surorile de Caritate „Sf. Vicențiu”, Satu Mare, Jud. Maramureș
Asociația S.O.S. Autism, Oradea, Jud. Bihor
Asociația „Believe”, Cluj Napoca, Jud. Cluj
Asociația „Sf. Benedict” Pentru Autism, Satu Mare
Asociația Autism Baia Mare, Jud. Maramureș
Asociația Autism Câmpia Turzii, Jud. Cluj
Fundația Inocenți, Bistrița-Năsăud, Jud. Bistrița
Asociația Autism, Prietenie, Terapie (A.P.T) Cluj-Napoca, Jud. Cluj
Asociația Caritas - Centrul De Reabilitare „Sf. Iosif”, Satu Mare, Jud. Maramureș
Asociația „Art Music For People” Constanța, Jud. Constanța
Asociația Psihologilor Antreprenori Tulcea, Jud. Tulcea
Asociația Centrul De Psihologie Delta Dunării Tulcea, Jud. Tulcea
Asociația „Mâini Întinse” Tulcea, Jud. Tulcea
Asociația De Sprijin A Copiilor Cu Autism „Bărcuța Fermecată” Constanța, Jud. Constanța
Asociația 'Lasă-Mă Să-Ți Aud Glasul' Curtea De Argeș - Albeștii De Argeș, Jud. Argeș
Asociația „Creăm Viitorul Împreună” (A.C.V.I.A.) Pitești, Jud. Argeș
Asociația „Start Pentru Autism”, Câmpulung Muscel, Jud. Argeș
Asociația „Ai Voință, Ai Putere”, Oltenița, Jud. Călărași
Asociația Națională Pentru Copii Și Adulți Cu Autism Din România, (A.N.C.A.A.R.), Filiala Fetești,
Centrul De Zi „Lucia”, Jud. Ialomița
Asociația „Nagual” Slatina, Jud. Olt
Asociația Națională Pentru Copii Și Adulți Cu Autism Din România, (A.N.C.A.A.R.), Filiala Craiova,
Jud. Dolj
Asociația De Terapie Integrativă Pentru Copiii Cu Autism - Daniel (A.T.I.C.A.-Daniel), Craiova, Jud.
Dolj
Asociația De Sprijin A Copiilor Handicapați Fizic (A.S.C.H.F.-R.) Filiala Râmnicu Vâlcea, Jud. Vâlcea
Asociația „Casa Faenza” Timișoara, Jud. Timiș
Asociația „Orizonturi Senine” Deva, Jud. Hunedoara
Asociația Resurse Umanitare Speranța (A.R.U.S.) Timișoara, Jud. Hunedoara
Asociația „Alex, Radu Și Autismul” Timișoara, Jud. Timiș
Asociația „Autism Helping Hands” Petroșani, Jud. Hunedoara
Asociația „Autism Lumea Mea” Hunedoara, Jud. Hunedoara
Asociația „Copii Și Zâne” Timișoara, Jud. Timiș
Asociația Serviciul De Ajutor Maltez În România, Centrul De Zi Pt. Copii Cu Dizabilități Motorii
Cluj-Napoca, Jud. Cluj
Asociația Colaborăm, Educăm, Sprijinim, (C.E.S) Oradea, Jud. Bihor
Asociația Copiilor Și Adulților Cu Autism, Alexandria, Jud. Teleorman
Asociația „Pro Misiunea Socială”, Târgoviște, Jud. Dâmbovița
Asociația Pentru Copii Cu Autism, Centrul „Ema”, Jud. Ialomița
Asociația Pentru Consiliere Și Asistență Specializată A.C.A.S. Alba Iulia
Asociația Împotriva Autismului Sibiu

Fundația De Abilitare Speranța Timișoara
Asociația Educatorilor Suceveni, Suceava, Jud. Suceava
Asociația Logo-Pici, Slobozia, Jud. Ialomița Avem Nevoie De Original
Asociația „Centrul De Intervenție În Recuperarea Autismului” (C.I.R.A.) București
Fundația „Gymmini” București
Asociația Puzzle România
Asociația „Joy Story” Cluj-Napoca
Asociația „Playful Psychology” Cluj-Napoca
Asociația Evolution Center București
Asociația Națională pentru Copii și Adulți cu Autism din România, (A.N.C.A.A.R.) Filiala Dâmbovița

FEDRA — Federația pentru Drepturi și Resurse pentru Persoanele cu Tulburări în Spectrul Autist este prima federație de acest tip din România, care are ca membri în principal organizații de părinți și se dorește a fi o voce puternică și unitară a organizațiilor de profil din România, având ca scop crearea și păstrarea unui mediu adecvat pentru stimularea și sprijinirea persoanelor cu TSA.

Organizațiile membre FEDRA sunt: ANCAAR Argeș, ANCAAR Craiova, ANCAAR Iași, Asociația Autism Baia Mare, Asociația Autism Transilvania Cluj, Asociația Copiii de Cristal Brașov, Asociația Dincolo de Tăcere Galați, Autism Europa Bistrița - Centrul de Resurse și Referință în Autism Micul Prinț, Asociația Îvingem Autismul București, Asociația Părinților Copiilor cu Autism din Județul Botoșani, Asociația Puzzle România, Asociația “Rază de Speranță în Intervenția și Terapia TSA” Brașov, Asociația SOS Autism Bihor, Asociația de Sprijin pentru Părinții și Copii cu Autism Galați, Fundația Romanian Angel Appeal București, Fundația Univers Plus Piatra Neamț, Asociația Învățăm prin Pictograme Timișoara, Organizația Suedeză pentru Ajutor Umanitar Individual, Asociația pentru Recuperarea și Integrarea Copiilor cu Autism (ARICA).